

Czernica (*Aythya fuligula*)

I. Występowanie i siedlisko

Czernica występuje na rozległym obszarze od Kamczatki aż po wybrzeża Islandii. Dolnym zasięgiem występowania tego ptaka jest środkowa Europa. W naszym kraju występuje pospolicie, wybierając za siedlisko duże jeziora oraz czyste stawy. W czasie swoich wędrówek nie gardzi zalewami oraz ujściami rzek, w których można ją spotkać w bardzo licznych stadach.

II. Charakterystyka ogólna

Należąca do grzązyc (nurkujących) czernica jest ptakiem charakterystycznym, a jej nazwa łacińska pochodzi od słowa sadza, wzięło się to od ubarwienia samca, którego barwa jest szaro-czarna z białą stroną brzuszną. Samica rdzawo-brązowa z odcinającym się wyraźnie na tle głowy dużym jasno-pomarańczowym okiem. Samiec barwy swe zmienia lekko w czasie godów, kiedy to jego pióra przybierają barwę głębokiej czerni oraz czystej bieli na piersi. Ubarwienie czernic nie jest przypadkowe. Jako ptak bytujący na otwartych wodach jest mniej widoczny od spodu (zagrożać jej mogą duże okazy szczupaka oraz sumy) zlewając się z jasnym niebem oraz mniej widoczny z powietrza (ochrona przed drapieżnikami latającymi) zlewając się z ciemną tonią wodną. Waga czernic waha się w przedziale sześciuset do ośmiuset gram, a długość ciała dochodzi czterdziestu pięciu centymetrów. Zarówno samiec jak i samica posiadają czub na głowie, przy czym u samca jest on bardziej okazały.

III. Odżywianie

Pokarm pobierają z dna. Są doskonale przystosowane do nurkowania. Z powodzeniem nurkują do głębokości dziesięciu metrów. W skład ich menu głównie wchodzi ślimaki, skorupiaki, a także larwy owadów bytujące w mule dennym. Ulubionym przysmakiem czernicy jest racicznica.

IV. Rozmnażanie i rozwój

Ptaki te zakładają gniazda najchętniej na wysepkach nawodnych, z dala od drapieżników lądowych. Wyprowadzają tylko jeden lęg w ciągu sezonu, przy czym wychowaniem potomstwa (zazwyczaj między 5 a 7 piskląt) zajmuje się wyłącznie matka. Czernice dość szybko usamodzielniają się i w wieku około dwóch miesięcy potrafią już samodzielnie latać. Dożywają nawet 17 lat.

V. Zachowanie

Teoria mówiąca o nieopiekuńczym ojcu, który opuszcza swą partnerkę zaraz po złożeniu jaj, nie ma tu wielkich podstaw. Samce odchodzą, gdyż nie są potrzebne przy wychowaniu piskląt, byłyby za to konkurencją jeśli chodzi o zasoby żerowe. Ich obecność w pobliżu piskląt, kiedy to jeszcze mają upierzenie godowe, mogłaby przyciągać drapieżniki w istotny sposób narażając bezpieczeństwo lęgu.

VI. Ekologia gatunku

Czernice nie są gatunkiem nazbyt zagrożonym zmianą warunków środowiskowych. Ich populacja jest jednak stale poddana presji ptaków drapieżnych (nie mamy na to dużego wpływu) oraz przez wydry i co najgorsze, norkę amerykańską, która sieje spustoszenie w lęgach nie tylko czernicy ale również innych ptaków blaszkodziobych.

VII. Słowniczek

Ciąg – przelot ptaków określonymi i powtarzalnymi trasami.

Lusterko – pobłyskujące plamki na skrzydłach kaczek.

Sady – zbieranie się ptaków na jednym akwenu.

Tabun – większa liczba kaczek.

Wiosła – o nogach ptaków posiadających błonę pławną między palcami.

Zierniki – oczy.

Zapady - wieczorne zlatywanie ptaków na odpoczynek.

Pierzenie się – zmiana upierzenia u ptaków.